

Ergenler ?çin Bilgisayar Ba??ml?l??? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ergenler ?çin Bilgisayar Ba??ml?l??? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21123>

Özet

Ergenler iin Bilgisayar Ba??mlil??? Ölçe?i, Ayas, Çak?r ve Horzum (2011) taraf?ndan geli?tirilmi?, ergen popölasyonunda görülen bilgisayar kullan?m?na ba?l? ba??mlilik davran?mlar?n? ölçmeyi amaçlayan kapsaml? bir psikometrik araçtır. Ölçek, toplam 54 maddeden olumakta ve yap?sal olarak iki ana boyutta incelenmektedir: **Internet Ba??mlil??? ve Bilgisayar Oyun Ba??mlil???.** Yap?lan geçerlik ve güvenilirlik çal??malar?, ölçe?in yüksek düzeyde psikometrik özelliklere sahip oldu?unu göstermektedir.

Ölçek, 5'li Likert ölçe?i format?nda (1= hiçbir zaman - 5= her zaman) derecelendirilmi?tir ve özellikle **ergenler** aras?ndaki teknoloji kullan?m sorunlar?n? belirlemede ve akademik ara?t?rmalarda kullan?lmak üzere tasarlanm??tır. Ölçe?in geli?tirilmesi, alandaki ölçme eksikli?ini gidermeyi hedeflemi?tir.

Anahtar Kelimeler

Bilgisayar ba??mlil???, internet ba??mlil???, oyun ba??mlil???, ergenler, psikometrik araç, ba??mlilik, Likert ölçe?i.

Yazarlar

Tuncay Ayas, Ömer Çak?r, Mehmet Bar?? Horzum.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, Türkiye'deki ergen popölasyonunun bilgisayar kullan?m al??kanlıklar?na ba?l? olarak geli?tirdi?i potansiyel ba??mlilik düzeylerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde tespit etmektir. Bu ba??mlilik, iki temel bile?en olan internet kullan?m? ve bilgisayar oyunlar? ekseninde detayl?ca incelenmektedir.

Ölçek, klinik ve e?itim ortamlar?nda risk alt?ndaki ergenleri belirlemek, ba??mlilik önleme programlar?n?n etkinli?ini de?erlendirmek ve bu alandaki akademik ara?t?rmalara standart bir ölçüm arac? salamak amac?yla geli?tirilmi?tir.

Yap? (Construct)

Ölçek, psikolojik bir yap? olarak ele al?nan **Bilgisayar Ba??mlil??? kavram?n? ölçmektedir.** Bu yap?, genellikle ki?inin bilgisayar veya internet kullan?m?n? kontrol edememesi, kullan?m?n günlük ya?am aktivitelerine (okul, aile, sosyal ili?kiler) zarar vermesi ve yoksunluk belirtileri göstermesi ile karakterize edilir. Ölçek, bu genel yap?y? iki alt boyuta ay?rm??tır:

İnternet Bağımlılığı: Genel internet kullanımı, sosyal medya ve bilgi erişimi gibi i?levlere yönelik a?ır? bağımlılık belirtilerini ölçen 28 madde.

Bilgisayar Oyun Bağımlılığı: Özellikle dijital oyunlara kar?? geli?tirilen kontrol kayb?, tolerans ve geri çekilme semptomları?n? ölçen 26 madde.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, hem kapsam hem de yapı geçerliği üzerine odaklanmıştır. **Kapsam geçerliliği**, uzman görüşleri alınarak sağlanmıştır. Uzmanlar, maddelerin ölçülmek istenen bilgisayar bağımlılığı yapısını yeterince temsil edip etmediğini de?erlendirmiştir.

Yapı geçerliliği ise faktör analizi yöntemiyle incelenmiştir. Analiz sonuçları, ölçeğin teorik beklentilerle uyumlu olarak iki faktörlü bir yapı sergilediğini doğrulamıştır. Bu faktör yapısı, ölçeğin amaca uygun psikolojik yapıyı ölçtü?ünü göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirliği, iç tutarlık katsayıları (Cronbach Alfa) hesaplanarak test edilmiştir. Elde edilen katsayılar, ölçeğin alt boyutları?nın son derece tutarlı olduğunu göstermektedir.

Birinci faktör (İnternet Bağımlılığı) için iç tutarlık katsayısı **.96** olarak bulunmuştur.

İkinci faktör (Bilgisayar Oyun Bağımlılığı) için iç tutarlık katsayısı **.95** olarak bulunmuştur.

Bu yüksek katsayılar (genellikle .70 ve üzeri kabul edilir), ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçmede mükemmel bir uyum sergilediğini ve ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerliliğini incelemek amacıyla gerçekleştirilen faktör analizi, 54 maddelik ölçeğin iki ana faktör altında toplandığını ortaya koymuştur.

Birinci faktör olan "İnternet Bağımlılığı," 28 maddeden oluşmaktadır. Bu maddelerin faktör yük de?erleri .512 ile .795 arasında de?irmektedir. Bu faktör, toplam varyansın %29.49'unu açıklamaktadır. İkinci faktör olan "Bilgisayar Oyun Bağımlılığı" ise 26 maddeden oluşmakta olup, faktör yük de?erleri .424 ile .788 arasında de?irmektedir. İkinci faktör, varyansın %19.13'ünü açıklamaktadır. Ölçeğin tamamı (54 madde), toplam varyansın %48.62'sini açıklamaktadır. Bu oran, psikolojik ölçekler için kabul edilebilir düzeydedir.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme (Özgün bir ölçme aracıdır.)

Format: 54 maddelik öz bildirim ölçeği. İki alt boyuttan oluşur: İnternet Bağımlılığı (28 madde) ve Bilgisayar Oyun Bağımlılığı (26 madde).

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Ergenler.

Yaş Grubu: Ergenlik dönemi (Genellikle 12-18 yaş aralığı).

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki ergen öğrenciler üzerinde standartlaştırılmıştır.

Test Metodolojisi: 5'li Likert derecelendirmesi kullanılmıştır (1= hiçbir zaman - 5= her zaman). Yüksek puanlar, daha yüksek bağımlılık düzeyine işaret eder.

Anahtar Kelimeler

Faktör analizi, iç tutarlılık, psikometri, teknoloji bağımlılığı, dijital oyun bağımlılığı, ölçek geliştirme.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Tuncay Ayas

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: tayas@sakarya.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yayın Adresi: Sakarya Üniversitesi (Makale referansına göre).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2011

Şinler ve Ücret: Ölçeğin ticari kullanımı veya telif ücretleri hakkında kesin bilgi mevcut değildir; ancak akademik kullanım için makale referansına başvurulması veya sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ölçeğin yayınlandığı makaleye ait tam metin PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: kefdergi.com.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi ise burada mevcuttur: ergenler-icin-bilgisayar-bagimlilik-olcegi-toad.pdf.

Referanslar

Ayas, T.,   ak  r,   . ve Horzum, M.B. (2011). Ergenler Çin Bilgisayar Ba  ml  l         i. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(2), 439-448.

Ergenler Çin Bilgisayar Ba  ml  l         i Maddeleri

    k, toplam 54 maddeden oluşmaktadır ve iki alt boyutu kapsamaktadır:

  nternet ba  ml  l     (28 m)

Bilgisayar oyun ba  ml  l     (26 m)

    k maddelerinin tam listesi, yukarıda belirtilen akademik makale veya PDF dokümanında bulunmaktadır.